

σωκρατικῆς μεθόδου ἀξιόλογον σύγγραμμα, ὅπερ μετ' οὐ πολὺ ἐξέαχεται εἰς φῶς, καὶ τὸ ὅποσον θέλει ἀναμφιβόλως ὠφελήσει τὰ μέγιστα τὴν ἡμετέραν νεολαίαν.

ΔΥΟ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΤΗΣ

ΦΥΣΕΩΣ.

—οοο—

Συγκεραλαιοῦντες τὰ περὶ ζώων καὶ φυτῶν λεχθέντα, ἀδηγοῦμεθα εἰς τὴν θεωρίαν τῶν εἰκόνων τῆς φύσεως ὑπὸ γενικωτέραν ἐποψίν. Ἄς προσπαθίσωμεν νὰ κάμωμεν νὰ οὐκλήσουν ὅλα ἡμῶν τὰ θαυμασιά της, τὰ ὅποια μερικῶς λαμβανόμενα μᾶς λέγουσι τόσα πράγματα περὶ τῆς Προνοίας.

Συμπαρλαμβάνομεν τὸν ἀνεγνώστην εἰς τὴν θεωρίαν δύο εἰκόνων τῆς φύσεως, τὴν μίαν θαλάσσιον καὶ τὴν ἄλλην ἐπίγειον, τὴν μίαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰ ὄρια τοῦ νέου κόσμου, ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ ἀποδώσῃ τὸ μεγαλεῖον τῶν σκηνῶν τούτων εἰς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.

Τὸ πλοῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπλέομεν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, ἀρῆσεν πλέον ὀπισθὲν τοῦ τὰς παραλίας καὶ τὰς ἀκτᾶς, μᾶς εἰδείκνυε τὸ ἐνώπιόν μας διάστημα, περιοριζόμενον μόνον ἀπὸ τὸ διπλοῦν κυανοῦν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ὡς μεγάλην σινδῶνα ἐπ' ἀπειρον ἐκτεινομένην καὶ ἐτοιμὴν νὰ δεχθῆ τὰ σχεδιογραφήματα μεγάλου τινὸς ζωγράφου. Τὸ χρῶμα τῶν ὑδάτων ἦτον ὅμοιον μετὰ τὸ χρῶμα ὑποπρασίνου καὶ διαφανοῦς ὕδατος· μέγας θαλάσσιος σάλος ἤρχετο ἐκ δυσμῶν, μολουότι ὁ ἀνεμος ἔπνεεν ἀνατολικῶς· πελώριοι κυματισμοὶ ἐξτείνοντο ἀπὸ νότου πρὸς μεσημβρίαν, ἀναμέσον δὲ τῶν κυρωμάτων καὶ ὁμαλοτήτων ἀνεκάλυπτον ἢ ὄρασις ἐκτεταμένης ἀπόψεως τῶν ἐρήμων ἐκτάσεων τοῦ ἀτραγέτου πάντου· αἱ κινηταὶ αὗται χῶραι ἠλλάζον τὴν θέσιν των εἰς κάθε λεπτόν· ὅτε μὲν πληθὺς κυανολεύκων λοφωμάτων παρίσταντο ὡς αἰλακας τάρων ἐντὸς ἐκτεταμένου κοιμητηρίου, ὅτε δὲ κύματα ἀλλεπᾶλληλα μετὰ ἀρρισμένης κερυφῆς ὁμοιάζον λευκόμαλλα ποίμνια διασκορπισμένα τῆδε κάκεισε ἐπὶ τόπου γλοερῶ καὶ προσηνίζοντος συνεχῶς ὅλον τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο διάστημα ἐφάνετο περιορισμένον, διότι ἄλλοτε καμὰ τι ὀργιζόμενον ὑψούτο ἄλλε-ἀλλήλως καὶ μετὰ ταῦτα ἐγαμῆλονεν ὡς μακροθὲν διακρινόμενα καὶ ἀπομακρυσμένα τις ὄβη, ἄλλοτε δὲ κοπάδια θαλασσίων λύκων διέρχοντο κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ ὀρίζοντος, τότε ἢ ἐκτασις ἠνοιγεν ὀλίγον τι ἐνώπιόν μας· ἡ ἰδέα τῆς ἐκτάσεως ταύτης ἀπέδειξε πρὸ πάντων ἰσχυροτέρα, ὅτε ἐλαφρὰ τις ὀμίχλη ἐχύνετο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἐφάνετο τὰ μάλιστα αὐξάνουσα τὸ ἀπειρον. Ὡ πόσον τότε ἡ ἐποψὶς τοῦ ὠκεανοῦ εἶναι μεγάλη καὶ ἐνταυτῷ τρομαρῆ! εἰς ποίαις ὀνειροπολήσεσι βυθίζεσαι, εἴτε ὅταν ἡ φωνητικὴ σου

ρίπτεται ἐπὶ τῶν θαλασσῶν τοῦ νότου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων, τοῦ τυφῶνος καὶ τῶν τρικυμιῶν καὶ ἀκούεις φρίττων τοὺς ἐπωκεκνεῖους κρότους τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διωκομένων κυμάτων, εἴτε ὅταν πλησιάζει κατὰ τὰς μεσημβρινὰς θαλάσσης εἰς νήσους ἀναπαύσεως καὶ εὐδαιμονίας!

Συχνάκις ἐγειρόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἠρχόμεθα καὶ ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅπου εὐρίσκομεν μό οἱ τὸν ἀξιωματικὸν τῆς φυλακῆς καὶ τινὰς ναύτας σιωπηλῶς καπνίζοντας· μόνος δὲ θόρυβος κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἠκούετο ἡ σύνθλιψις τῆς πρῶρας ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐν ᾗ σπινθηρισμοὶ ἀνκμιγμένοι μετὰ λευκοτάτου τινὸς ἀφροῦ περιεκύκλουν καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τὰς πλευρὰς τοῦ πλοίου. Θεε τῶν Χριστιανῶν! εἰς τὰ ὕδατα τῆς αἰούσου πρὸ πάντων καὶ εἰς τὰς ἀχνεῖς τῶν οὐρανῶν ἐκτάσεις ἐνεχάραξαι ἰσχυρότατα τὰ ἴχνη τῆς θείας σου παντοδυναμίας! ἐνθεν μὲν χιλιάδες ἀστέρων ἀκτινοβολούντων εἰς τὸ σκοτεινὸν κυανοῦν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ θόλου, ἐκεῖθεν δὲ ἡ σελήνη ὑψουμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στερεώματος, παρέκει θάλασσα ἀπέραντος καὶ τὸ ἀπειρον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὰ κύματα! Ποτὲ δὲν ἐξεπλάγην πλειότερον διὰ τὸ μεγαλεῖόν σου παρὰ κατὰ τὰς νύκτας ταύτας, ὅποτε κρεμάμενος, μεταξὺ τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ ὠκεανοῦ, ἔχω τὸ ἀπειρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ τὸ ἀχνεῖς ὑπὸ τοὺς πόδας μου!!

Εἶμαι τινῶντι μὲν, οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ γῆ καὶ σποδὸς καὶ ἀπλοὺς παροδίτης· ἤκουσα συνεχῶς τοὺς σοφούς νὰ φιλονεικοῦν περὶ τοῦ θείου ὄντος, πλην δὲν τοὺς ἐνώησα ποτὲ· τὸ μόνον δὲ πρᾶγμα ὅπερ παρατήρησα πάντοτε εἶναι ὅτι τὸ ἀγνωστον τοῦτο ἢν ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς θεωρίας τῶν μεγάλων σκηνῶν τῆς φύσεως. Ἐσπέραν τινά, ἐν ὧρα μεγάλης γαλήνης, εὐρισκόμεθα εἰς τὰς ὠραίας ἐκεῖνας θαλάσσης αἰτνες λούουσι τὰ παράλια τῆς Βιργινίας· ὅλα τὰ πλῆθη τοῦ πλοίου ἦσαν μαζευμένα. Ἐν ᾗ καθήμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀπσχόλουν τὸν νοῦν μου εἰς μυρίας θεωρίας, ἤκουσα τὸν κώδιονα προσκαλοῦντα τὸ πλήρωμα εἰς τὴν προσευχὴν· ἐσπευσα πρὸς τοὺς νὰ ἐνώσω τὰς εὐχὰς μου μετὰ τῶν συνταξιδιωτῶν μου· οἱ ἀξιωματικοὶ ἦσαν ὅλοι ὑπὸ τὸ πύργωμα τῆς πρύμνης μετὰ τῶν ἐπιβατῶν· ὁ ἱερεὺς, μετὰ τὸ βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας, ἴστατο ὀλίγον ἐμπρὸς ἀπὸ αὐτοῦ· οἱ ναῦται ἦσαν διασκορπισμένοι τῆδε κάκεισε εἰς τὰ περίτονα τοῦ πλοίου· ὅλοι εἴμεθα ὄρθιοι, ἔχοντες ἐστρημαίνον τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν πρῶραν τοῦ πλοίου βλέπουσαν πρὸς δυσμὰς.

Ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου, ἐτοιμοῦ νὰ βυθισθῆ εἰς τὰ ὕδατα, ἐφάνετο ἀναμέσον τῶν σχηνίων τοῦ πλοίου μεταξὺ τῆς ἀπέραντου ἐκτάσεως τοῦ αἰθέρος· ἤθελεν ὑποθέσει τις, ὡς ἐκ τῶν κινήσεων τοῦ πλοίου, ὅτι τὸ ἀκτινοβόλον ταῦτο ἀστρὸν τῆς ἡμέρας ἠλάζε συνεχῶς θέσιν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος· νερὴ τινὰ ἦσαν ἀτάκτως ἐφριμμένα πρὸς ἀνατολάς, ὅπου ἡ σελήνη ὑψούτο σιγανά· τὸ ἐπίλοιπον τοῦ οὐρανοῦ ἦτο καθαρὸν πρὸς νότον, ὅπου ἐσηματιζέτο ἐν λαμπρῇ.

τρίγωνον μετὰ τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός· εἶρων τις περιλαμπής ἀπὸ τὰ χρώματα τῆς ἀνακλάσεως τοῦ φωτός ὑψήθη ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὡς κρυστάλλινος κίων ὑποστηρίζων τὸν οὐράνιον θάλλον.

Ἀναίσθητος ἤθελεν εἶσθαι τῶντι ἐκείνος ὅστις εἰς τοιαῦτον θέημα δὲν ἀναγκασίξει τὴν καλοκἀγαθίαν τοῦ Θεοῦ· δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τοῦσδε ὀφθαλμοῦ μου ἀκουσίως, καθ' ἣν στιγμήν οἱ σύντροφοί μου, ἀφικρέσαντες τὰ πιασωμένα σκιαδιά των, ἤρχισαν νὰ ψάλλουν μετὰ φωνὴν βραχεῖαν καὶ βραγγιῶδη τὸν συνήθη ὕμνον των εἰς τὴν *Παραγία τὴν βροχόην*, προστάτιδα των ναυτῶν. Πῶσον συγκινητικὴ ἦτον ἡ προσευχὴ των ἀνθρώπων τούτων, οἵτινες ἐξήμενοι ἐπὶ εὐθραύστου ξύλου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ ἐνητένιζον πρὸς τὸν δύναντα ἦλσον ἐπὶ των κυμάτων! Πῶσον εἰσεχώρει μέχρι τῆς ψυχῆς ἡ ἐπίκλησις αὕτη τοῦ πτωχοῦ ναύτου εἰς τὴν *Ματέρα των θλιβομένων!* ἡ συναίσθησις τῆς μικρότητός μας ὡς πρὸς τὸ ἄπειρον, οἱ φθόγγοι των ἀσμάτων μας ἐξαπλουμένων μακρὰν ἐπὶ των κυμάτων, ἡ ἐπαρχομένη πλουμιστὴ νύξ μετὰ τοῦσδε κινδύνους τῆς, τὸ θυμὸς τοῦ πλοίου μας μετὰ τῶν τοσούτων ἄλλων θαυμασιῶν, ἐν πλήρωμα θρησκευτικῶν κατεχόμενον ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ φόβου, ἱερεὺς πολιὸς καὶ σεβάσιμος προσευχόμενος, ὁ Θεὸς ἐπαναπνευόμενος ἐπὶ τῆς ἀβύσσου καὶ μετὰ τὴν μίαν μὲν χεῖρά του σκματῶν τὸν ἥλιον εἰς τὰς θύρας τῆς δύσεως, μετὰ τὴν ἄλλην δὲ ὑψώνων τὴν σελήνην εἰς τὴν ἀνατολήν, καὶ κλίνων διὰ μέσου τοῦ ἀπείρου οὐρανοῦ προσεκτικῶν εἰς τὴν φωνὴν των πλασμάτων του· ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι δὲν δύναται τις νὰ ζωγραφίσῃ, καὶ τὸ ὅποῖον ὅλη ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου μόλις εἶνε ἱκανὴ νὰ ἀντιληφθῇ.

Μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἐπίγειον σκηνήν.

Ἐσπέρον τινὰ περιπλανηθὴν ἐντός σκιεροῦ δάσους εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ καταβράχτου τοῦ *Νιαγάρρα*· μετ' ὀλίγον εἶδον τὴν ἡμέραν ἐκλείπουσαν περιῆ ἐμοῦ, καὶ ἀπελάμβανον εἰς ὅλην τὴν μοναξίαν τῆς φύσεως τὸ ὠραῖον θέημα μιᾶς νυκτός εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ νέου ἡμισφαιρίου.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἡ σελήνη ἐράνη ὑπὸ ῥάνω των δένδρων εἰς τὴν ἀντίθετον ἀκρὰν τοῦ ὄριζοντος· ἀρωματικὴ αὔρα, τὴν ὅποιαν ἡ βασιλίτσα αὕτη τῆς νυκτός ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς, ἐφαίνετο προηγουμένη αὕτη· εἰς τὰ δάση ὡς ἡ δροσερὰ ἀνάπνοή τῆς· τὸ μοναδικὸν ἄστρον ὑψήθη ὀλίγην κατ' ὀλίγον εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ἄλλοτε μὲν ἐξηκολούθει ἡσύχως τὴν κυανόστρωτον ὁδοποιεῖν τῆς, ἄλλοτε δὲ ἀνεπαύετο σταματώνσα εἰς τὰ ἀθροίσματα των νεφῶν, τὰ ὅποια ἐφαίνοντο σεσημασμένα εἰς τὰς κορυφὰς των ὑψηλῶν ὄρεων, εμφανωμένων μετὰ γιόνος. Αἱ νεφέλαι αὗται, πέπλοι συσταλλόμενοι καὶ διαστελλόμενοι, ὅτε μὲν ἀνεπτύσσοντο ὡς διαφανεῖς ταινίαι λευκοτάτου ὀλοσυρικοῦ, ὅτε δὲ διελύοντο ὡς κροκίδες ἀτμοῦ, ἡ ἐσχημάτιζον εἰς τὸν οὐρανὸν σωροὺς λαμπροῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος, τὸσον εὐχαριστοῦντος τὴν ὄρσιν, ὥστε νὰ νομίζῃ τις ὅτι αἰσθάνεται τὴν ἀπαλότητα καὶ

τὴν ἐλαστικότητα του.

Ἡ ἐπίγειος σκηνὴ δὲν ἦτον ὀλιγώτερον καταπληκτικὴ· τὸ ὑποκύανον φῶς ἐπίκροεν ὑπὸ τῆς σελήνης, κατήρχετο μετὰ τῶν διαστάσεων των δένδρων, καὶ ὤθει τρόπον τινὰ δράγματα φωτός μέχρι των πυκνοτήτων τοῦ βαθυτέρου σκοταῦς· ὁ ποταμὸς δὲ τις ἔρρεεν ὑπὸ τοῦσδε πόδας μου ἐλικοειδῶς ἐχάνατο εἰς τὰ δάση, καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἀνεφαίνετο τιλθῶν ἀπὸ τοῦσδε σελαγισμοῦ τῆς νυκτός, ἀντανκλωόμενος εἰς τοὺσδε κόλπους τῆς· εἰς ἐκτεταμέναν τινὰ πεδιάδα, πρὸς τὴν ἀντιπέραν τοῦ ποταμοῦ ὄχθιν, ἡ λάμψις τῆς σελήνης ἐπανεπαύετο ἡσύχως ἐπὶ τῆς γλάσῃ· σπυρδαίαι παραττόμεναι ἀπὸ τὰς πνοαῖς τοῦ ζεφύρου καὶ διασπαρμέναι τῆδε κηκείας ἀπετελοῦν νήσους σκιῶν κυμαινομένων ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ταύτης θαλάσσης τοῦ φωτός. Ἐκεῖ πλησίον τὸ πᾶν ἤθελεν εἶσθαι σιωπὴ καὶ ἀνάπνευσι, ἀνεῖ τῆς πτώσεως φύλλων τινῶν, τῆς αἰφνιδίου πνοῆς ἀνέμου τινός καὶ τῆς κραυγῆς τοῦ αἰγωλιουῦ· μακρόθεν, κατὰ ἀποστάσεις, ἤκούοντο αἱ ὑπόκωφοι μουγκρισμοὶ τοῦ καταβράχτου τοῦ *Νιαγάρρα*, οἵτινες, ἐν τῷ μέσῳ τῆς γαλήνης τῆς νυκτός, ἐξεταίνοντο ἀντηχοῦντες ἀπὸ ἐρήμου εἰς ἐρημον, καὶ ἐξέπνεον διὰ μέσου τοῦ μονήρους δάσους.

Τὸ μεγαλεῖον, ἡ ἐκπληκτικὴ μελαγχολία τῆς εἰκόνης ταύτης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ γλώσσης ἀνθρωπίνου. Αἱ ὠραιότεραι νύκτες τῆς *Εὐρώπης*, δὲν δύνανται νὰ παρίξουν τὴν παραμικρὰν περὶ αὐτῶν ἰδέαν. Μιτχίως εἰς τὰς καλλιεργημένας πεδιάδας μας ζητεῖ νὰ ἐκταθῇ ἡ φαντασία μας· πανταχοῦ δὲν ἀπαντᾷ ἄλλο τι εἰμὴ κατοικίαις ἀνθρώπων· ἐνῶ εἰς τὰς ἀγρίας ταύτας χώρας, ἡ ψυχὴ εὐχρηστεῖται βυθίζομένη εἰς ὠκεανὸν δασῶν, καὶ πλανωμένη ἐπὶ τοῦ θαράθρου των καταβράχτων, ἢ μελετῶσα παρὰ τὰς ὄχθας των λιμνῶν καὶ των ποταμῶν, καὶ διὰ νὰ εἶπω οὕτω, εὐρισκομένη μόνη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

(Ἐκ τοῦ *Γαλλικοῦ*.)

I. M. P.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—ooo—

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Χαριχ. Δεία Νικολοπούλου.

Χαίρειν ἄμα τῷ νέῳ ἔτει.

Νέον ἔτος! τὴν αἰτίαν ἑνάργειν σοῦ ἔτους, φίλη, Σπεῖδ' ἡ **M** δασέ μου προθύμως πρῆται νὰ σοὶ ἀναγγέλῃ. Μοῖσε ἀρωματός, ἀλλ' ἦτις ὑπὸ σοῦ προσκαλημένη, Δὲν διατίθει νὰ προσέλθῃ κ' εὐτελῶς ἠδ' ὑπερηφανένη. Νέον ἔτος! ὡ ἰδέα σκέψου γυναικίστη, Ἦτις τὴν ψυχὴν φαιδεύει, ταλαυντεῖ, καὶ ταρτάει! Σαγμὴ πάσα (καὶ τί ἄλλο ἢ παρὶν ὑπόρχε βίος. Πᾶν στιγμήν ἄλλ' ἢ μετ' ἄλλην ἐκδοδράσκουσα αἰφνιδίως!) Σαγμὴ πάσα τὴν ζωὴν μας ἐκκρεμῇ ἐν μεταγμῆν, Δύο κόσμων περιτέλλει, δύο χρόνον, ζωῶν δύο. Παρελθὼν καὶ μέλλον, ἄμω! τὸ μὲν οὐκ εἶ, τὸ δ' οὐκέτι